

Obramba družine in laične države

SVETOVNI FORUM G8-UNESCO - Sklep tridnevnega posveta

»Tržški model« naj navdihuje

odnose med razvitimi in nerazvitimi

Zaključno zasedanje spremljala poulična demonstracija proti »nezvdržnemu razvoju«

Pogled na
udeležence
zasedanja na
tržški pomorski
postaji

KROMA

TRST - S pozivom k novemu partnerstvu med industrijsko razvitimi državami in državami v razvoju se je sinoči končal v kogresnem središču na pomorski postaji v Trstu Svetovni forum G8-UNESCO o znanju in trajnostnem razvoju. V središču zadnjega dneva tridnevnega posveta so bile težave in upi Afrike, veliko pohval

pa je požel t. i. »tržški model« pretoka znanja na relaciji sever-jug.

V sodasju z zaključkom pobude na pomorski postaji je bila po tržških ulicah demonstracija proti »nezvdržnemu razvoju«, ki se je dejansko prelevila v pobudo proti Riccardu Illyju in njegovi deželni vladi. V glavnem mladi demonstranti (zbralo se jih je

nekaj manj kot tisoč) so vzklkali gesla proti napovedani cementarni v južni Furlaniji, tržškim plinskim terminalom ter hitri železnici v sklopu tega evropskega koridorja.

Demonstracija, ki je potekala brez incidentov, je spremljalo veliko število policistov.

Na 4. in 5. strani

SVETOVNI FORUM G8-UNESCO - Za zagotovitev trajnostnega razvoja

Nujno je novo partnerstvo med razvitimi in nerazvitimi

V tem smislu naj bi bil posebno dragocen »tržaški model«, ki ga utelešajo ICTP in drugi znanstveni centri

G8-UNESCO Težave in upi Afrike

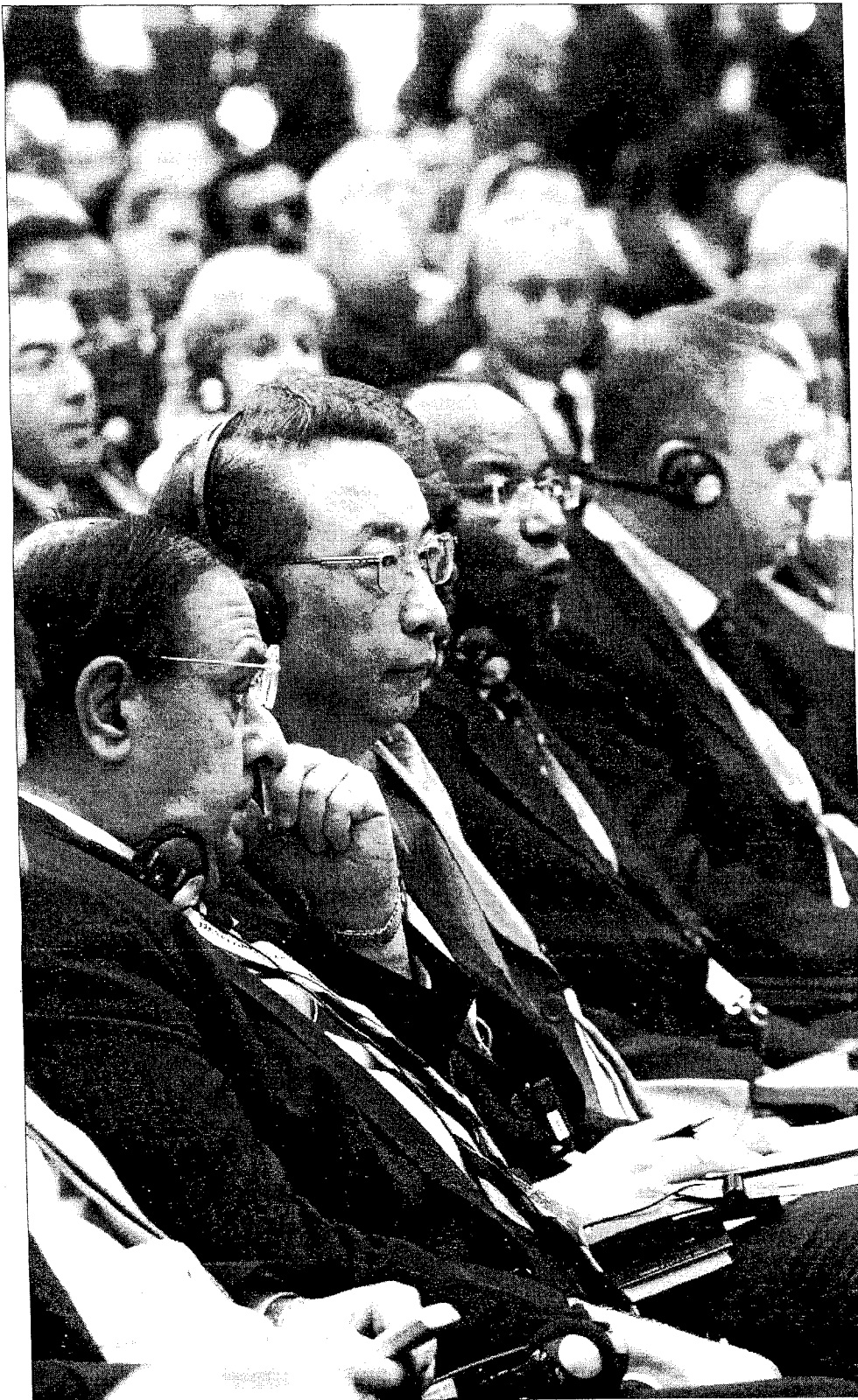
TRST - Skupina industrijsko najbolj razvitih držav in Rusije (-G8) naj spoštuje sprejete obveze in naj finančno podpre znanstveni in tehnološki razvoj Afrike. Ta zahteva je prišla do izraza na posebnem zasedanju o perspektivah znanosti, tehnologije in inovativnosti na Črni celini, ki je bilo na sporedu včeraj dopoldne na Svetovnem forumu G8-UNESCO. Na njem so sodelovali ministri za znanost iz Egipta, Kenije, Ruande in Konga ter podtajnica na italijanskem zunanjem ministrstvu Patrizia Sentinelli.

Razpravo je vodil izvršni direktor Akademije znanosti tretjega sveta (TWAS) iz Trsta Mohamed Hassan, ki je hkrati predsednik Afriške akademije znanosti. Spomnil je, da je Afriška unija razglasila leto 2007 za »leto znanstvene inovacije«. »Države članice so se obvezale, da bodo namenile vsaj 1,1% svojih bruto domačih proizvodov za znanost in tehnologijo in marsikatera je dano obljubo res držala,« je dejal Hassan.

V tem smislu se posebno izkazuje Ruanda. Kot je povedal minister Romain Maurenzi, sta znanost in tehnologija v središču programa ruandske vlade. »Naš namen je, da bi v teku petih let celo podvojili sredstva za ta sektor in jih s sedanjega 1,6% dvignili na 3% BDP,« je dejal. Sicer pa je Maurenzi poudaril, da Afrika ne bo nikoli mogla ujeti koraka z razvitim svetom brez pomoči slednjega. Na to struno so nato brenkali njegovi kolegi Hany Mahfouz Helal iz Egipta, Noah M. Wekesa iz Kenje in Yaye Kène Gassama Dia iz Senegala. Marsikdo je spomnil, kako je britanski premier Tony Blair na zadnjem vrhu G8 predlagal, naj bi razvite države namenile 50 milijard dolarjev za dvig Afrike. Afriški ministri so izrazili upanje, da predlog ne bo ostal neuresničena obljuba.

Sicer pa so udeleženci zasedanja tudi kritično ugotovili, da bi se morale same afriške države bolj potruditi. Že omenjeni Mohamed Hassan je spomnil na nekaj let stari projekt za obnovo afriških univerz in za odprtje novih raziskovalnih centrov, ki je ostal mrtva črka. Seveda je treba upoštevati, da marsikje divja bič vojne, pod katerim se vsi še tako smotrni projekti zdobijo. Bistvenega pomena bi torej bilo, da bi okrepili tudi pomiritvena prizadevanja.

Žal pa Afrika plačuje tudi za grehe, ki jih ni sama zakrivila. Kaže, da bodo klimatske spremembe, ki jih je sprožil razvit svet, še najbolj prizadele Črno celino. To bo še dodatno zaostri nekatere sedanje težave, kot je dostop do vode. V tem sklopu je podtajnica Sentinelli jeva povedala, kako si tudi osebno prizadeva za to, da bi pravico do vode priznali kot človeško pravico. Sentinelli jeva je zagotovila podporo italijanske vlade pobudam v korist Afrike in dejala, da bo tej problematiki posvetil posebno pozornost vrh G8, ki se bo odvijal prihodnje leto pod italijanskim predsedstvom. (mb)

Delegati iz razvitih in nerazvitih držav na tržaškem forumu

KROMA

FORUM G8-UNESCO - Minister Atta-Ur-Rahman

Pakistan doživlja pravo revolucijo znanja

TRST - Na včerajšnjem zadnjem dnevu svetovnega foruma o trajnostnem razvoju je posebno pozornost pritegnil pakistanski zvezni minister Atta-Ur-Rahman, ki je sicer tudi predsednik zvezne pakistanske komisije za visoko šolstvo. Atta-Ur-Rahman je namreč eden izmed glavnih tvorcev »revolucije znanja«, ki je ta čas v teku v Pakistanu. Gre za res nevadno pogumne spremembe v smeri družbe znanja. Naj jih na kratko povzamemo na osnovi poročila, ki ga je pakistanski minister podal včeraj dopoldne.

V Pakistanu so bili šolniki do nedavnega dokaj deklasirani. Tako tudi univerzitetni profesorji, ki so pogosto morali imeti drugo službo, da so se lahko preživljali. Pakistanska vlada je zdaj to korenito spremenila. Zavedajoč se, da družba znanja temelji na dobrem učnem kadru, je plače šolnikov odločno povišala. Tako zdaj pakistanski univerzitetni profesorji let-

no zaslužijo povprečno 3 tisoč dolarjev, kar je trikrat več od dohodkov, ki jih prejemaajo zvezni ministri. Da bi si lažje predstavljali, kaj to pomeni, poskusimo pomisliti, kako bi bilo, če bi takšna razmerja v plačah uveljavili v Italiji ali v Sloveniji.

A to ni vse. Pakistanska vlada se je odločila, da bo raziskovalce nagrajevala po zaslugah. Za ocenjevanje letih se skuša držati kolikor mogoče objektivnih meril, kot je število objav v mednarodnih znanstvenih revijah. »Tako se zdaj dogaja, da je Pakistan najbrž edina država na svetu, v kateri je mlad, a uspešen raziskovalec bolj plačan od starejšega, a manj uspešnega,« je dejal Atta-Ur-Rahman.

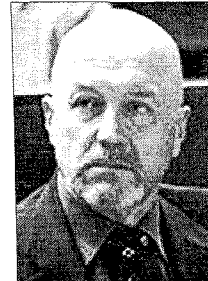
Imeti dobre raziskovalce pa ni dovolj. Če nečemo, da zbežijo v tujino, jim je treba omogočiti delovanje doma. V tej perspektivi je pakistanska vlada gmotno omogočila odprtje vrste laboratorijev in raziskovalnih centrov, po možnosti tudi v sodelo-

ATTA-UR-RAHMAN

vanju z zasebnim sektorjem. In dejansko je v nekaj letih zraslo na desetine novih znanstvenih in tehnoloških središč, katerih dejavnost se že začinja poznati tudi v gospodarskem življenju. Poleg tega pakistanska vlada skrbi za ureditev informacijskih infrastruktur itd.

Skratka, Pakistan doživlja res globoko prenovo z namenju znanja. Prav nič čudnega ne bi bilo, če bi ga morali čez kako leto uvrščati med nove svetovne velesile. (mb)

CLAUDIO TUNIZ

TRST - V kongresnem središču na pomorski postaji v Trstu se je sinoči končal Svetovni forum G8-UNESCO o znanju in trajnostnem razvoju. Šlo je za tri dni intenzivnih razprav o velikih izzivih, ki čakajo človeštvo na pragu novega tisočletja, ko postaja vsem jasno, da razvoj ne sme biti v naprotju z naravo in s samim človekom, sicer grozi planetarna katastrofa. Za končni obračun foruma smo vprašali prof. Claudia Tuniza, namestnika direktorja Mednarodnega centra za teoretsko fiziko Abdusa Salama (ICTP) iz Miramarra, ki je bil med glavnimi organizatorji posveta.

Prof. Tuniz, forum je predstavljal predvsem priložnost za prosti izmenjavo idej in stališč med politiki, znanstveniki in gospodarstveniki iz industrijsko razvitih držav in iz držav v razvoju, toda italijanski ministrski predsednik Romano Prodi vas je ob otvoritvi pozval, naj b glavne ugotovitve vendarle strnili v dokument, ki bi ga lahko predstavili na prihodnjem vrhu G8 od 6. do 8. junija v Heiligendammu v Nemškem. Boste Prodiju ustregli?

Kot je bilo predvideno, udeleženci foruma niso odobrili nobene ga sklepne dokumenta. ICTP pa je prevzel nalogo, da bo skupno s funkcijonarji italijanske vlade in UNESCO pripravil sklepno poročilo za prihodnji vrh G8. Kot je znano, se je pobud rodila na vrhu G8 lanskega julija v Sankt Petersburgu in prav je, da so p budniki seznanjeni z rezultati.

Katero pa je temeljno sporočilo tržaškega foruma?

Nedvomno to, da je za zagotovitev trajnostnega razvoja v svetu potrebno novo partnerstvo med industrijsko razvitimi državami in državami v razvoju. Poudarek je na partnerstvu. Ne gre namreč za to, da bi enostransko pretakali znanje s svetovnega severa na jug, ampak ravno za sodelovanje, saj se mora tudi sever marsičesa naučiti od juga.

Bi to pojasnili?

Ni dvoma, da je industrijsko razviti svet dolžen pomagati nerazvitemu recimo Afriki, da uresniči svoje sanje. Toda upoštevati moramo tudi dejstvo, da je način življenja, kakršnega ponamo na bogatem severu, v marsiče skregan z zahtevami trajnostnega razvoja. T. i. primitivne družbe so bile harmonično vključene v naravno okolje, kot je naša. Zato se moramo tudi marsičesa naučiti.

Kako bi se to novo partnerstvo lahko vzpostavilo?

Lahko bi začeli s tem, da bi usničili mrežo raziskovalno-izobraževalnih centrov odličnosti v vsem svetu, nekako po vzoru ICTP. Nenazadnje se je forum odvijal v Trstu prav zaradi prisotnosti v njem ICTP in drugih podobnih raziskovalnih ustanov, v katerih znanstveniki razvitih in nerazvitih držav delajo ob boku. Seveda bi bil to le prvi korak.

Kateri pa bi bili naslednji?

Gotovo bi morali tržaški model razširiti v smer tehnološke inovacije: torej v smer gospodarskega izkoriščanja znanja. V tem smislu bi morali tudi okrepiti t. i. Tržaški sistem. Vsekakor pa upamo, da se bo v tem času sprožil nov proces, ki bo prispejal k temu, da bi se svet razvijal na uravnotežen način.

Martin Bre